

Sätter vetenskapligt ljus på Montessoripedagogiken

Montessoriundervisning ges vid mer än 600 grundskolor i Sverige och vid ett stort antal förskolor. En studie vid Göteborgs universitet undersöker hur lärandet egentligen går till när barnen möter det speciella sinnestränande material som utmärker Montessoripedagogiken.

Den italienska pedagogen Maria Montessoris pedagogik har mer än hundra år på nacken. Den utvecklades från början i förskolemiljö men finns nu i hela skolan, ända upp till gymnasienivå. Det finns idag Montessoriskolor i mer än 100 länder. I Sverige har 1992 års riksdagsbeslut om skolpeng till fristående skolor betytt mycket för att antalet skolor med Montessoripedagog sedan dess har ökat i Sverige.

Typiskt för undervisningen är det sinnestränande material som används; kontrasten, variationen och invariansen - konstansen - anses betydelsefullt för barns lärande och kunskapsutveckling. Typiskt är även att det finns bara ett exemplar av varje material, så barnen får dela och turas om och ska på så sätt lära sig respekt och att dela med sig. Uppfattningen är att barn lär sig genom att vara aktiva, prövar sig fram och berör med sina händer; de gör egna erfarenheter med hjälp av flera sinnen: syn, hörsel, känsel, lukt, smak, det absorberande sinnet - förmågan att omedvetet ta in information - samt det matematiska sinnet.

Den tidigare forskning som gjorts om Montessoriundervisning har mer inneburit en jämförelse med traditionell undervisning, inte om hur barn lär sig med hjälp av själva materialet.

I sin studie har Kerstin Signert med hjälp av 114 videoobservationer i förskolemiljö analyserat barns möte med sex olika Montessorimaterial: cylinderblocket, rosa tornet, bruna/breda trappan, röda stavarna, viktplattorna samt geometriska kabinettet. Hon belyser barnens behandling av variationer i materialen vetenskapligt med hjälp av variationsteorin och visar därmed hur Maria Montessoris undervisningsteori kan förstås med hjälp av modern undervisningsteori.

- Med hjälp av variationsteorins olika begrepp klargör jag att det inte är de sinnestränande materialen i sig som är undervisningsmetoden. Istället är det den systematiska användningen av variation och invarians som leder till att sinnena hos barnen formas, säger Kerstin Signert som bland annat är ansvarig för kurserna i Montessoripedagogik vid Göteborgs universitet.

- Bakåt i tiden har Montessoripedagogiken kritiserats för den så hårt individualiserade undervisningen, en kritik som har tystnat. Idag stämmer den mer överens med de så spridda individualiserade arbetsmetoderna i den vanliga skolan. Men målet för Montessoriundervisningen är att barnen ska jobba i grupp. Det individuella arbetet för barnen ligger främst under de tidiga åren, säger hon.

Läs avhandlingen : <https://gupea.ub.gu.se/handle/2077/30158>

För mer information: kontakta Kerstin Signert, kerstin.signert@ped.gu.se, 0708-902954
Kerstin Signert lägger fram sin avhandling *Variation och invarians i Maria Montessoris sinnestränande material* vid institutionen för pedagogik, kommunikation och lärande, Göteborgs universitet.

Disputationen sker fredag 9 november, kl 13.15 i Margaretha Huitfeldts Auditorium, Pedagoghus C, Läroverksgatan 5.